

ZO 25 AUG 24

HANNA AL-BENDER, SOPRAAN & JUSTIN GLAIE, THEORBE

O ghy ghebenedijde

ZO 25 AUG 24

**HANNA AL-BENDER,
SOPRAAN &
JUSTIN GLAIE,
THEORBE**

O ghy ghebenedijde

PROGRAMMA

PHILIPPUS JENNYN (CA 1602-1670)

Nu is die Roe

CONSTANTIJN HUYGENS (1596 - 1687)

Laetatus Sum

FRANCESCA CACCINI (1587 - 1641/45?)

Maria, dolce Maria

ANONIEM UIT LIBELLUS CANTIONUM CATHOLICARUM

Ave maris stella

NICOLAS VALLET (1583 - 1642)

Prélude

CONSTANTIJN HUYGENS

Cognovi Domine

CORNELIUS VERDONK (1563 - 1625)

Ave Maria

GREGORIUS HUWET (1550 - 1617)

Pavane

LIBELLUS CANTIONUM CATHOLICARUM

O Maria vitae mater

CONSTANTIJN HUYGENS

Confitebor tibi Domino

FRANCESCA CACCINI

Deh, non già mai potrà

LIBELLUS CANTIONUM CATHOLICARUM

Rex clementissime

NICOLAS VALLET

Prélude

CONSTANTIJN HUYGENS

Erravi sicut ovis

JOACHIM VANDEN HOVE (1567 - 1620)

Preludium lacrimae

LIBELLUS CANTIONUM CATHOLICARUM

Crucifixio et mors

JOHN DOWLAND (1563 - 1626)

Van't Laetste Oordeel

(vertaling: Dirk Rafaelszoon Camphuysen (1586-1627))

TEKSTEN

Nu is die Roe van Jesse ghebloeyt,

*Door Godes soeten dauw:
Van d'Heyligh Gheest Maria besproeyt,
In dese scherpe kauw,
Heeft ons ghebaert haer Soontje kleyn,
Een maeghde-vrucht, een Blomme reyn.*

Nu is de stam van Isai tot bloei gekomen
door de zoete dauw van God;
nu is Maria bevrucht door de heilige Geest
in deze scherpe kou.
Ze heeft haar kleine zoontje gebaard,
Een maagdenvrucht, een bloem zo rein.

*Hoe hebdy soo verkoren een Stal?
Is dat u lust-hof schoon?
Ghy light hier in dit kribbeke smal.
Is dat u gouden throon?
O Jesse-blom ! ô soetste Kindt!
Hoe lighdy soo vlack in den windt?*

*De Princen al, neerbuyghen de knien
Voor uwe Majesteyt:
De krachten van den hemel belien
V diep'-ootmoedigheyt;
En ghy nochtans, hier neer-gheleyt,
Voor onse sonden sucht, en schreyt.*

*O Iesu soet, mijn opperste Goet,
Waerachtigh Godt, en Mensch,
Die komt voor my betaelen de boet',
Wt heel mijn hert' ick wensch,
Dat uwen naem de werelt wijdt
Van yder zy ghebenedijdt.*

Laetatus sum *in his quae dicta sunt mihi: In domum Domini
ibimus.*

Stantes erant pedes nostri, in atriis tuis Jerusalem.

Jerusalem, quae aedificatur ut civitas.

Verheugd was ik toen men mij zei: 'Wij gaan naar het huis
van de Heer.'

En nu staan onze voeten binnen je poorten, Jeruzalem.

Jeruzalem, jij die als een stad werd gebouwd.

(Ps. 122, 1-3a, Nieuw Bijbelgenootschap)

Maria dolce *Maria, come soave tanto,*

ch'n pronunziat' imparadis' il core,

Nome sacrato e Santo,

ch'el cor m'infiammi di celeste amore

Maria mai sempr'io canto,

ne può la lingua mia piu felice parola,

trarmi dal sen già mai che dir Maria,

nome ch'ogni dolor temprà, e consola,

voce tranquilla ch'ogni affano acqueta,

ch'ogni cor fa sereno, ogn'alma lieta.

Maria, zoete Maria, hoe lieflijk toch,

Dat door jou uit te spreken, jij het hart tot een paradijs
omtovert,

Verheven en heilige naam,

Die mijn hart van hemelse liefde doet ontvlammen.

Maria zing ik steeds,

Geen gelukzaliger woord kan mijn tong

Me ooit de borst ontlokken dan Maria te zeggen,

Naam die elke smart tempert en troost,

Zachte stem die elke zorg lenigt,

Die elk hart tot rust brengt, elke ziel tot welbehagen.

(V. Lesage)

Ave, maris stella,
Dei Mater alma.
Atque semper Virgo,
Felix caeli porta.

Wees gegroet, o Zeester,
Moeder Gods en tevens
gave Maagd bestendig,
Blijde poort des levens.

Sumens illud Ave
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Evae nomen.

's Engels groet aanvaardend,
grond ons in zo'n vrede
dat de naam van Eva
brenge een Ave mede.

Solve vincla reis,
Profer lumen caecis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.

Slaak de boei der bozen,
open 't oog der blinden,
doe onze euvlen wijken
Godes gunst ons vinden.

Monstra te esse matrem
Sumat per te preces,
Qui pro nobis natus
Tulit esse tuus.

Toon U onze Moeder
bij de nooit Volprezen,
die, voor ons geboren,
de uwe wilde wezen.

Virgo singularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpae solutos,
Mites fac et castos.

Maak, o Maagd der maagden,
als niet één aanminnig,
ons van zonde ontbonden,
zuiver en zachtzinnig.

Vitam praesta puram,
Iter para tutum,
Ut videntes Jesum,
Semper collaetemur

Doe ons, rein van wandel,
't wisse pad betreden,
tot we juichend Jesus
zien in 't eeuwig Eden.

Sit laus Deo Patri,
Summo Christo decus
Spiritui Sancto,
Tribus honor unus.

Lof zij God de Vader,
Christus, onze koning,
lof de Geest; hun Drieën
de eigenste eerbetoning.

(R. J. Jordens)

Cognovi Domine *quia aequitas iudicia tua et veritate humiliasti me. Fiat misericordia tua ut consoletur me secundum eloquium tuum servo tuo.*

Ik weet het Heer, uw voorschriften zijn rechtvaardig en U vernederde mij in uw trouw. Moge uw liefde mij vertroosten, zoals U aan uw dienaar hebt beloofd.

(Psalm 119, 75-76, NBG)

Ave Maria, *gratia plena, Dominus tecum; benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui.*

Wees gegroet Maria, vol van genade, de Heer is met u;
Gezegend zijt gij boven alle vrouwen,
En gezegend is de vrucht van uw lichaam.

O Maria vitae mater *sine te
Nulla spes et aberrantium et deviantium vita
Tu peccatorum gaudium te invocantium
Tu nostra salus es tu lux tu dux tu es refugium*

O Maria, moeder van leven, zonder jou is er geen hoop,
het leven slechts een dwaling en afwijking.
Jij bent de vreugde van de zondaars die jou aanroepen,
Jij bent ons heil, ons licht, onze leiding en toevlucht.

(V. Lesage)

Confitebor tibi Domine *ex toto corde meo quoniam
audisti verba oris mei
In conspectu angelorum psallam tibi
Adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo.*

Ik wil U loven met heel mijn hart, voor u zingen onder het
oog van de goden,
Mij buigen naar uw heilige tempel, uw naam loven.

(Ps. 138, 1-2, NBG & V. Lesage)

Deh chi già mai *potrà vergine bella*
Cantar tua lode a tua grandezza eguale
Se Regina del ciel sposa novella
In te discende, e fass'Iddio mortale.
Deh solo il pianto sia la mia favella
Il silenzio la tromb'alta immortale.
Così puote umil cor lodare à pieno
Chi congiunge la terr'al ciel sereno.

Ach, wie kan ooit, mooie Maagd,
Jouw lof naar waarde bezingen?
Jij bent de Koningin der hemelen, de nieuwe Bruid,
De Goddelijkheid daalt in jou neer en wordt een sterveling.
Ach, laat slechts mijn klaagzang mijn verhaal zijn,
De eeuwige stilte dat van de laatste trompet.
Zo kan een bescheiden hart ten volle prijzen
Zij die de aarde met de vredige hemel verenigt.

(V. Lesage)

Rex clementissime, *Jesu dulcissime, Fili Dei et Mariae;*
Te colo Domine, tectum velamine Sacrae Eucharistiae.

Natum de Virgine, corpus cum sanguine, suppliciter adoro,
Ô latens Deitas, aeterna veritas, te venerans imploro.

Ave Rex gloriae, dulcis memoriae, aveto Jesu Criste,
Te mundi pretium, coelestium praemium, figurae velant istae.

*O mira bonitas, ô summa charitas! En Domini maiestas!
Sub hoc umbraculo se donat famulo. Quid Jesu mihi praestas!*

Genadevolle Koning, Jezus, tedere zoon van God en Maria,
Ik aanbid u, Heer, verhuld in de sluier van de Heilige Eucha-
ristie.

Geboren uit de Maagd als vlees en bloed, met aandrang
vereer ik u,
O verborgen Godheid! Eeuwige waarheid, ik smEEK u in
ontzag.

Gegroet Koning der ere, zoete herinnering, gegroet, Jezus
Christus.
Losgeld van de wereld, beloning van de hemel, verhuld in
deze tekenen.

O wonderbaarlijke goedheid, opperste liefdadigheid. Zie de
majesteit des Heren: onder dit baldakijn toont hij zich als
dienaar. Jezus, wat schenk jij mij!

(V. Lesage)

Erravi sicut ovis *quae periit: quaere servum tuum,
quia mandata tua non sum oblitus.*

Ik dwaal rond als een verloren schaap. Zoek uw dienaar,
want ik vergeet uw geboden niet.

(Ps. 119, 176, NBG)

Crucifixio et mors

*T' Soete Lam is met syn Cruys
Op Calvaribergh ghecomen
Als wanneer het Jodsch gepruys
Hebben't cruys hem afghenomen
Syne cleederen seer vreet
Vast ghebacken in de wonden
Treckende vol pynen leet
Hebben't lichaem hell gheschonden.*

*Sonder ruste oft respyt
Naect gestelt tot ieders schanden
Men hem op het Cruyce smyt
Slaende naegels door syn handen
Syne voeten syn doorboort,
T'Cruys wordt met een schock ghedonghen
Ô wat vreet hey ongehoort
All' syn aders syn ontpronghen.*

*Die aen ander t'leven gheeft
Wort berooft hier van syn leven,
Ah, als Jesus niet en leeft,
Wie sal ons het leven gheven?
T'leven sterft voor ons de doodt,
Daer den mensch moest t'leven derven,
Siet, hy sterft in 's levens noodt,
En hy leeft, die moeste sterven.*

*Sterft gy Jesu, soetste lam,
Hebt gy gaen de doodt verkiesen,
Daer ons leven eerst van quam,
Moet gy t'leven nu verliesen,
Ah, mocht sterven 's menschens Hert,
Ah, mocht leven onse ziel,
Daer gy, Jesu, door uw' smert
Ons in't leven altyt hiel.*

Van't Laatste Oordeel

*Wanneer de groote Dagh, die eens moet zijn,
Aller dingen eyndt zal geven,
In wat een angst en innerlijcke pijn
Zal het zondigh hert dan beven!*

*Als d'oogen zelfs aenschouwen
't Geen hier 't hert niet g'looven wou';
Ach! wat bitterder benouwen
Laet laten rou!
Laes! die daer gaet vertrouwen
't Geen hy bill'ck mistrouwen zou',
Als Godts oordeel wordt gehouwen,
Voelt 's wer'lts ontrou.*

*Hy wil, maer waer kan hy vluchten?
Hy zucht, doch vergeefsche zuchten;
't Hert, vol vruchteloze vruchten,
Spreekt zijn vonnis uyt.
Beter waer hy nooyt geboren,
Dan de stem te moeten hooren
Die hem uyt der uytverkoren
Blijde wooning sluyt.*

*De Dagh toeft wel, en alles blijft zoo 't was
Dies ghy meynt g'hebt niet te schroomen;
Maer 'tgeen ten onpas koomt, koomt noch te ras;
Traegh'lijck komen, is oock komen.*

*Godt laet den Dagh vertragen,
Niet om dat gh' oock traegh zijn zult;
Maer zijns goedtheydts wel-behagen
Wordt zoo vervult.
Den zondaer wil hy dragen
In lanckmoedelijck geduldt,*

*Off misschien de straff' en plage
Sturff met de schuldt.*

*En off schoon veel duyzendt jaren
Tot des Heeren dagh noch waren,
Zal u doch de Doodt niet sparen,
Die elck uer zijn magh.*

*In de Doodt ('t zy hoe geleden)
Is geen Tijd, dat wijst de Reden;
Over Duyzendt jaer, is, Heden:
Sterff-dagh, Oordeel-dagh.*

HANNA AL-BENDER, JUSTIN GLAIE EN DE 'VLAAMSE THEORBE'

© Malou Van Den Heuvel

In de Vlaamse schilderkunst uit de eerste helft van de 17de eeuw zien we geregeld intieme scènes met muzikanten en instrumenten. Vaak gaat het om luitisten met een divers instrumentarium aan luiten, gitaren en theorbes. Op een twintigtal schilderijen van Peter Paul Rubens, Jan Brueghel de Jonge, Theodoor Rombouts, Pieter Codde, Jan Van Den Hoecke, Paul de Vos, David Tenier en Thomas de Keyse komt ook een wat geheimzinnig instrument aan het licht...

Het gaat om een soort theorbe – een luit met verlengde hals – die voorzien is van een bijzonder stemmechanisme met katrolletjes. Waar zich normaal bij de theorbe de stemsleutels hoog op de hals bevinden, zijn ze in dit geval veel bereikbaarder voor de muzikant. Van dit type instrument zijn echter geen originele exemplaren bewaard gebleven. De herkomst van de genoemde schilders doet nochtans vermoeden dat het verspreid moet zijn geweest over de toenmalige Repu-

blik der Zeven Verenigde Nederlanden, pakweg het huidige Nederland, België en Noord-Frankrijk.

Voor luitist en luthier **Justin Glaie** bood dit iconografische fenomeen een gedroomde uitdaging om aan de slag te gaan en dit verdwenen pareltje opnieuw leven in te blazen. Hij bouwde de 'Vlaamse theorbe' waarop hij vandaag speelt als sluitstuk van een drie jaar durend musicologisch en organologisch onderzoek in samenwerking met het Museum Vleeshuis te Antwerpen.

Een reis- en zielsgenoot vond Justin Glaie voor deze muziek in **Hanna Al-Bender**. Deze Leuvense sopraan zong in het Kinderkoor van Opera Ballet Vlaanderen en studeerde aan het Lemmensinstituut en het IMEP (Namen). Ze werkt mee aan muziektheatervoorstellingen van o.m. Transparant en is op CD te horen in samenwerking met het ensemble Scherzi Musicali.

Met dank aan het Comité van de Zevenjaarlijkse Virga Jessefeesten en de directie van de Clarenhofkapel.
Het glas achteraf wordt u aangeboden door CCHA.

Plucked, unplugged is een reeks van vier zondagochtend-concerten in de Clarenhofkapel die tijdens seizoen 24-25 de tokkelinstrumenten in de schijnwerper plaatst. De opener is tegelijkertijd het postludium van de zevenjaarlijkse Virga Jessefeesten.

In deze reeks later dit seizoen:

ZO 22 SEP 24

ANNA-LIISA ELLER, KANNEL

11 u - Clarenhofkapel *Strings attached*

Strings attached een recital op de Estse kannel in het kader van minifestival *Nordic Nights*

ZO 06 APR 25

**EKATERINA LEVENTHAL,
HARP & MEZZOSOPRAAN**

11 u - Clarenhofkapel

Quand je dors

Quand je dors een zowel gezongen als getokkeld recital tussen droom en ontwaken

ZO 25 MEI 25

EMMA WILLS, GITAAR

11 u - Clarenhofkapel *Colors of Spain*

Colors of Spain de verschillende types van de gitaar in Spanje door de eeuwen heen

Verdere reeksen dit seizoen:

Kamerbreed parket:

4 kamermuziekconcerten in de parketzaal van CCHA

Quinten en kwarten:

4 concerten in de Sint-Quintinskathedraal en een vijfde in de Sint-Catharinakerk.

MIS DE EERSTKOMENDE ACTIVITEITEN KLASSIEK NIET!

ZO 22 SEP 24

15 u - Antwerpen

vertrek bus CCHA 13.30 u

OPERA BALLET VLAANDEREN

Take the Buzz: Madama Butterfly (G. Puccini)

(laatste tickets te verkrijgen tot uiterlijk 31 augustus)

ZA 28 SEP 24

20 u - concertzaal

**BELGIAN NATIONAL ORCHESTRA O.L.V. ROBERTO
GONZALEZ-MONJAS & IAN BOSTRIDGE, TENOR**

*Wolfgang Amadeus Mozart, Benjamin Britten & Edward
Elgar*

MEER OP: [CCHA.BE/KLASSIEK](https://ccha.be/klassiek)